

ERHVERVSJURA

MÅ MEKANIKEREN TILBAGEHOLDE EN BIL?

SKYLDNERE: Retssystemet beskytter kreditorers rimelige bestræbelser på at få deres penge hjem, men der er grænser for, hvor langt kreditor kan gå.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jpdk

For mange år siden indleverede Jensen, der var interesseret i gamle motorcykler, en herlig gammel sidevogn med forkromede rør og bøjler til renovering på et motorcykelværksted. Det var ikke fordi, det hastede med renoveringen, og faktisk gik der adskillige år, hvor ejeren af værkstedet nok fik skilt sidevognen ad, men så var der andre ting, der skulle laves, og han kom aldrig rigtigt i gang med renoveringen.

Der gik lidt flere år, og på et tidspunkt var ejeren af værkstedet træt af at have alt muligt ragelse stående, herunder åbenbart også Jensens adskilte sidevogn. I hvert fald sendte han en dag Jensen en mail om, at han nu var holdt op med at lave sidevogne, og at han derfor heller ikke kunne renovere Jensens. Jensen var med andre ord velkommen til at komme og hente sin bunke.

Ejeren af værkstedet mente desuden nok, at han skulle have betaling for det arbejde, han indtil nu havde haft på sidevognen.

Jensen, der var blevet noget overrasket over mailen, mente imidlertid ikke, at han skyldte ejeren af værkstedet noget som helst, så han indgav en begæring til fogedretten om at "blive indsat" i sin sidevogn. Det vil sige få den udleveret med fogedens hjælp. Herefter fik værkstedsejeren udarbejdet en faktura på 8.000 kr., som var det beløb, han mente, Jensen skyldte ham. Nede i fogedretten sagde værkstedsejeren det – efter hans opfattelse – afgørende ord: tilbageholdsret. Jensen skylder mig penge, og jeg har hans sidevogn, så den kan han først få udleveret, når han har betalt mig.

Det er normalt også helt rigtigt, at man kan udøve tilbageholdsret i sådanne ting, som man har til reparation, hvis kunden ikke betaler regningen for reparationen, og fogedretten sagde da også, at Jensen først måtte betale, før han kunne få sin sidevogn. Fogedretten ville i hvert fald ikke hjælpe.

Men nu var Jensen blevet stædig, så han kærede afgørelsen til Vestre Landsret. Det var klogt gjort af Jensen, for her fik han nemlig medhold. Landsretten lagde vægt på, at det var

værkstedsejers skyld, at sidevognen ikke for længst var blevet lavet, og at sidevognen heller ikke i dag ligefrem kunne kaldes renoveret – tværtimod var den stadig adskilt. Det var med andre ord – syntes landsretten – meget svært at se, hvad det var, værkstedsejeren ville have betaling for.

Når han så oven i købet først havde udstedt fakturaen efter, at Jensen havde taget sagen i fogedretten, syntes landsretten alt i alt ikke, at der kunne udøves tilbageholdsret i sidevognen, så Jensen skulle have den udleveret kvit og frit.

Den bevægende afgørelse kan man læse i Fuldmægtigen fra i år, og den er et eksempel på, at selv om hovedreglen, som nævnt, er, at et værksted kan udøve tilbageholdsret for manglende betaling – og andre tilsvarende situationer – ja, så er der grænser også for denne ret. Det er således en betingelse, at det krav, man udøver

tilbageholdsret for, har relation til den genstand, man tilbageholder. Skylder jeg således mekanikeren 5.000 kr. for en tidligere reparation, og jeg på ny indleverer min bil til reparation hos ham, kan han selvfølgelig (og det vil nok være fornuftigt) sige, at han ikke vil lave den nye reparation, før jeg har betalt den gamle gæld, men han kan ikke forhindre mig at tage bilen med igen, hvis jeg ikke vil betale.

Tilsvarende kan mekanikeren heller ikke, hvis jeg har hentet bilen, men glemt en dyr vinterfrakke, nægte at udlevere frakken til mig, før jeg har betalt.

Et særligt interessant tilfælde forelå i en 20 år gammel afgørelse. Her havde værkstedet udleveret bilen, som de havde repareret, til kunden. Men de havde krævet betaling forud for udleveringen, hvorfor kunden udstedte en check til værkstedet. Han fik så bilen udleveret, men umiddelbart derefter kontaktede han bank-

en og fik spærret checken.

Værkstedet stod nu uden hverken penge eller bil, og den helt klare hovedregel er, at man kun kan udøve tilbageholdsret indtil det tidspunkt, da man udleverer genstanden til ejeren. Værkstedet må imidlertid have haft en kreativ advokat, for på trods af den altdominerende hovedregel, slæbte værkstedet kunden i fogedretten og ville have retten til at udlevere bilen igen til værkstedet, så de kunne udøve deres tilbageholdsret.

Det syntes fogedretten var lidt for kreativt og nægtede bistand hertil – fordi som retten sagde: Når man først har udleveret genstanden, er der jo ikke længere noget at tilbageholde. Også her fortsatte sagen imidlertid til landsretten, der også i denne sag kom frem til et andet resultat end fogedretten. Landsretten mente således, at værkstedet fortsat havde tilbageholdsret i bilen, når kunden havde fået den udleveret »ved svig« og ikke frivilligt.

Det er således en betingelse, at det krav, man udøver tilbageholdsret for, har relation til den genstand, man tilbageholder.

Lars Bo Langsted

Helt tilsvarende ville værkstedet ikke miste sin tilbageholdsret, hvis bilens ejer krøb over hegnet om natten og bare tog sin bil.

Selv om spørgsmål om tilbageholdsret typisk opstår i reparationstilfælde, gælder reglerne i alle andre tilsvarende situationer. F.eks. kan en revisor udøve tilbageholdsret i det klientmateriale, han eller hun måtte være i besiddelse af, indtil klienten har betalt revisors honorar.

Også her gælder, at der skal være sammenhæng

mellem materialet og honorarkravet, og at revisor ikke kan udøve tilbageholdsret i klientens frakke. Derudover har både domstole og Revisorsnævns fastslået, at en revisor ikke må lægge utilbørligt pres på klienten i forbindelse med tilbageholdelsen. Revisor kan således ikke tilbageholde materiale, som klienten skal bruge for at kunne aflevere sit regnskab til tiden.

Hvis revisor uretmæssigt tilbageholder klientmateriale, risikerer revisor endda, at fogedretten ikke blot kan tvinge ham til at udlevere papirerne – nej, han eller hun risikerer oven i købet at få en sanktion af Revisorsnævnet for at have tilsidesat god revisorskik, hvis klienten bliver så sur, at han også indklager revisor for nævnet.

Retssystemet beskytter med andre ord kreditors rimelige bestræbelser på at få kradsat sine penge ind – men der er grænser for, hvor langt kreditor kan gå.

Selv om spørgsmålet om tilbageholdsret typisk opstår i reparationstilfælde, gælder reglerne i alle andre tilsvarende situationer. Foto: Casper Dalhoff

